

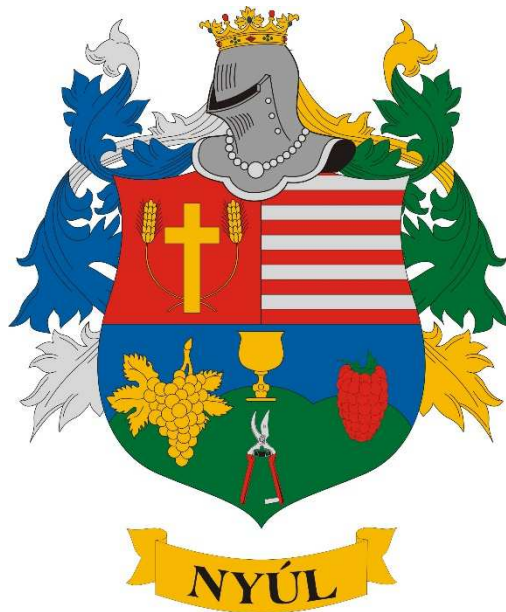
**Nyúl Község Önkormányzata Képviselő-testületének
184/2017. (XI. 14.) határozatának melléklete**

NYÚL

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

NYÚL

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

1. BEVEZETÉS	4
2. NYÚL BEMUTATÁSA	6
3. ÖRÖKSÉGÜNK	9
4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK	17
TELEPÜLÉSKÖZPONT	18
NYÚLFALU	20
NYÚLHEGY	22
ÚJ BEÉPÍTÉSŰ TERÜLETEK	24
BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK	25
GAZDASÁGI TERÜLETEK	26
5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ	27
TELEPÍTÉS	28
MAGASSÁG	30
TETŐHAJLÁSSZÖG	31
TETŐFORMA	31
ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)	32
KERÍTÉS	33
TORNÁCOK, ELŐTETŐK	36
AJTÓK, ABLAKOK	37
HOMLOKZATKÉPZÉS	38
RÉSZLETEK	39
6. MAI PÉLDÁK	42
7. UTCÁK, TEREK	48
8. HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK	49
IMPRESSZUM	50

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű, és az építészet között. Az építészet sokszínűségét a változatos utcák, terek, épületek sokasága adja, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek.

Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnek, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszanak, az összkép hamis. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élehetetlen környezetet alakítanak ki.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit.

Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatokról a zenén át egészen épített környezetünkig.

2. NYÚL BEMUTATÁSA

Nyúl község Győrtől 13 km-re déli irányban, a sokorói dombokon terül el. A község Győr déli agglomerációs gyűrűjében fekszik. Az M1-es autópálya 82-es főúti csomópontjától akár Budapest, akár Bécs irányából könnyen megközelíthető. A települést kettészeli a Győrt Veszprémmel összekötő 82-es számú főút vonal.

A szomszédos Győrújbaráttal a 8311 számú közút közti össze, a két település egybeépült településláncot alkot. A hegyi részen a hétvégi házas üdülőterületek, lakóterületek, kertek és a felettük lévő erdők összefüggő egységet alkotnak.

Nyúl a Pannonhalmi dombság települése, a még meglévő természeti értékeivel, a szőlő- és gyümölcskultúra maradványaival és lehetőségeivel. A domboldalak mikroklímája kiválóan alkalmas szőlő- és gyümölcs termesztésre. A madár és rovarvilág (lepkék) nagy fajgazdagságban képviselteti magát. A környezet vonzerejét csak növeli, hogy minden irányba kedvező kilátást biztosít a Győri-medencére.

A Sokorói-halomvidék nyúlványainak egyik legmagasabb pontja, a Lila-hegy (312 m), ahonnan csodálatos kilátás nyílik a Kisalföldi-síkságra, amelyen a falu nagyobb része helyezkedik el.

A dombos területen szinte egyedülálló képződmény a Szurdik, mely a nyúli lakóházak felett magasodó első dombsor tetejénél kezdődik és a Mária-szobornál végződik. Európa egyik legnagyobb vízvájta szurdokvölgye.

A 50-60 méter széles szurdokvölgyben keskeny út vezet felfele, melyet 15-25 m magasságú, függőleges löszfalak határolnak. Az út melletti partfalból borospincék nyílnak. A szurdok felső végéből leágazó löszmélyutak tovább kanyarognak a domboság magasabb részei felé. A meredek löszfalban mindenhol, különösen a Vaskapu úton megtalálhatók a partfalba mélyített borospincék.

Az agrárgazdálkodók a területen kiváló minőségű gyümölcsöt, szőlőt, a sík területen élők jó minőségű gabonát termesztenek.

A település pincekultúrája az elmúlt évtizedekben folyamatosan fejlődött, a borászok hangulatos pincékben, finom, jó minőségű borokkal várják a borturistákat, kirándulókat.

1. katonai felmérés (1763-1787)

2. katonai felmérés (1806-1869)

3. ÖRÖKSÉGÜNK

A település rövid története

A faluról az első hiteles adatok első nagy királyaink, Szent István és Szent László idejéből valók, (1037, 1086) amikor már létező helynek írták le Nulu és Nuul néven.

Az először egységes faluból a tatárjárás után területi szétválás miatt keletkezett Kisnyúl, Nagy- és Káptalannyúl. Nagynyúl a XV. századtól a Győri Káptalan tulajdonába került, s a birtokolt területet ettől kezdve Káptalannyúlnak nevezik. A falu először királyi udvari birtok volt. Népei várszolgák, szolgáló népek. Jellemző tevékenység volt a legeltetés, a szabad pásztorok életmódja. Idővel fokozatosan teret hódított a szántás-vetés. A kíváncsossá lett nyúli birtokokat fokozatosan eladományozták. A kedvezményezettek köre széles (apátság, püspökség, szerzetesrendek, lovagrendek). A tulajdonosok vegyesen rendelkeztek a terület jövedelmével. A szőlőművelésre alkalmas területeken kívül más alkalmas területeket is eladományozott a király. A kisnyúli határ a turóci prépostságé, a nagynyúli határ a bakonybéli apátságé. Pannonhalmáé a Pándzsán kívüli határ 1/3-a, a széleken a Győri Káptalan, a keresztesek és magának a királynak a területei maradtak. Ezen az elosztáson több évszázadon keresztül csak kisebb módosulások történtek. Szőlőföldet az előbbieknél mellett a lassan kialakuló városi polgárság is igyekszik szerezni. IV. Béla megengedi, hogy a győri várnépek önkormányzati testületet alakítsanak, s élére bírót állítsanak. Nagy Lajos király alatt ismét lendületet vesz a szőlőtelepítés, s borai országos híre tesznek szert.

A község sokat szenvedett az átvonuló seregektől, mivel Pannonhalmával a seregek nem bírnak, a környező településekkel és a községet is többször feldúlták. A mohácsi vészt követő mintegy 200 esztendő egyetlen csapássorozatnak tűnik. Földönfutás, elhurcoltatás, kifosztás, a falvak elnéptelenedése, elvadult táj, a civilizáció és a kultúra visszaszorulása, az élet, a család végleges pusztulása volt a jellemző. Az 1606. évi zsitvatoroki béke védelmet és biztonságot ígért az üldözött népnek. A magyar és a török földesúr csalogatására a régi lakók visszatérnek. 1607-ben ismét lakottá válik Nagy-Nyúl, Káptalan-Nyúl pedig 1619-ben kezdi a földesurát újra szolgálni. A végleges újratelepedés a szatmári béke után következik be, mely a szabadságharc végéig tart.

3. katonai felmérés
(1869-1887)

Magyarország Katonai Felmérése
(1941)

A természeti csapások is visszatérően pusztítják e területet: 1739 nagy pestisjárvány, 1763-ban földrengés és 1831-ben a kolera szedi az áldozatait. A filoxéra az 1880-as évek közepén kipusztította a nyúlhegyi szőlők nagy részét, 1942-ben pedig nagy tűzvész okozott jelentős károkat. A szabadságharc után az önkéntes örökváltsággal a volt jobbágyság kezébe kerültek az úrbéres telkek (1856). A földesúri majorsági földeket sikerült a falu közepéről a külső területekre kivinni.

1885-ben Kis-, Nagy- és Káptalannyúl egyesül Nyúlfaluvá, Kisnyúlhegy és Nagynyúlhegy pedig Nyúlhegygé. A közlekedés csak lassan fejlődik. A kezdetben a falut elkerülő földutakat a veszprémi, tűrhető minőségű kőút váltja fel. 1896-ban átadják a Győrt Veszprémmel összekötő vasutat. Középület sokáig nem épül a településen. Az iskolaépítés 1878-ban kezdődött a falusi iskolával, 1896-ban a hegybeli, 1904-ben pedig állami segítséggel az albeli iskola épült fel, majd ezt követte a hitelszövetkezet megépítése. A községháza 1929-ben, a kultúrház kialakítása a két világháború között, a vasútállomás építése 1942-ben történt, a plébániát 1943-ban alakították át.

A vízügyi gondokat kezdetben tüneti kezeléssel oldják meg. A Szurdokon a víz félelmetes romboló munkáját a megépített kőgátakkal (1935) tudták csak megfékezni, a kanálist a falun keresztül vezették át, mert az időként szennyes áradattal, iszappal árasztotta el a mélyebben elterülő településrészeket (Kis- és Káptalannyúl).

Már a 3. katonai felmérésen is látszik a püspöki lakás, mely felújított állapotában a falurész színfoltja.

Római katolikus templom

Műemlék. A templom 1774-78 között épült. Terveit hatóságilag ajánlott típus alapján, ami valószínűleg Fellner Jakabtól származott Fritsch A. Ferenc magyaróvári építőmester készítette, egyben ő volt a kivitelező is. Az oltárképeket Dorfmeister István, az akkori 2. leghíresebb hazai festő készítette. A főoltárt, a szószéket és a padozatot is Dorfmeister tervezte.

Szent Donát kápolna

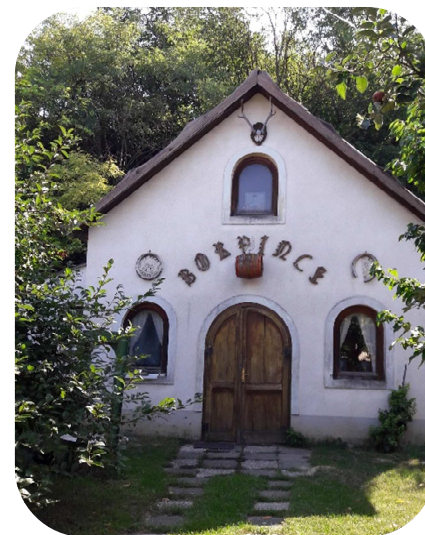
Műemlék. Öreg, védett hársfák árnyékában húzódik a nyúlhegyi kápolna. Szentélye a szent püspököt ábrázoló oltárképpel együtt 1710-ből való. Eredetileg ez valószínűleg csak egy út menti körmeneti stáció volt, amit aztán 1830-ban építettek ki kápolnává, de a harangtornyot csak 1901-ben ragasztották hozzá. Ekkor került a helyére a két kis harang is. Egyiket a Szombathelyi Szeminárium, másikat a kegyúri uradalom bérlői, a Markowszky-testvérek adományozták. Szent Donátot, Nyúlon is, mint a szőlők védőszentjét tisztelik. 2017 szeptemberéig kéthetenként tartottak itt misét, de egy évben egyszer, a szent ünnepét (aug. 7.) követő vasárnap a kis kápolna az egész község nagy templomává lép elő: rendszerint vendégszónok meghívásával szabadtéren tartják az ünnepi, a búcsúi nagymisét.

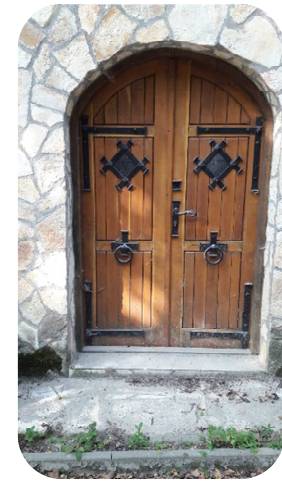
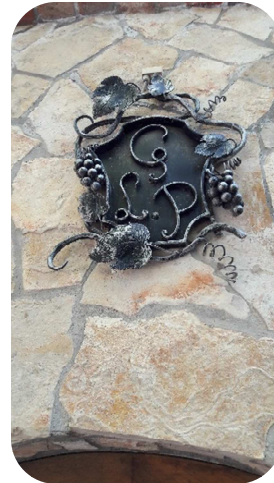

Pincék, Sárkánylyuk-pince

A nyúli Szurdik a természet és az ember birkózásának egy különleges bemutatótere. Tanulmányozása nagyon tanulságos! A meggondolatlan emberi cselekedetek (erdőirtás, a vízvázlatos gerinc átvágása) hatalmas pusztító természeti folyamatokat (megfékezhetetlen áradások, mindent elárasztó iszapelöntések) indíthatnak el, melyeket óriási erőfeszítések (sajátos technikai megoldásokat igénylő gátrendszerek építése) és jelentős anyagi áldozatok árán lehetett csak megállítani. Más vonatkozásban geológiai látnivalói, különleges élőhelyei, és sajátos pincekultúrája miatt ma már a Szurdik az itt élő nyúliak számára speciális turista attrakció, védeni való komoly idegenforgalmi érték.

A felfezető út menti partfalba mélyítve több száz éves pincék sorakoznak. Legismertebb a „Sárkánylik” pince közel 100 méter hosszú U alakú járatában elvileg mintegy 70 000 liter bor helyezhető el. Egykoron dézsma-pinceként szerepelt, vagyis ide gyűjtötték a hegyközség egyházi birtokosai a beszolgáltatott tizedet. Az itt kapható borok közül helyi specialitás a „sárkányvér”, édes boraik közül pedig a hölgyek körében is közkedvelt a cserszegi fűszeres.

Természeti örökség

A község déli részét érinti az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek közül a HUFH20008_Pannonthalmi-dombság elnevezésű kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület. (Pannonthalmi Tájvédelmi Körzet)

A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatósága nagyszámú egyedi tájértéket tart számon a községben, melyek egy része épített érték, emellett jelentős számú természeti érték is található a nyilvántartásban.

Az ábrán 1. számmal jelölt domboldal számos védett és fokozottan védett növényfaj élőhelye, mint például a leánykökörcsin, valamint pókbangó, bíboros kosbor, nagy ezerjófű, tarka kosbor, vitéz kosbor.

A 9. számmal jelölt kilátópontról Nyúl község látképében gyönyörködhetünk.

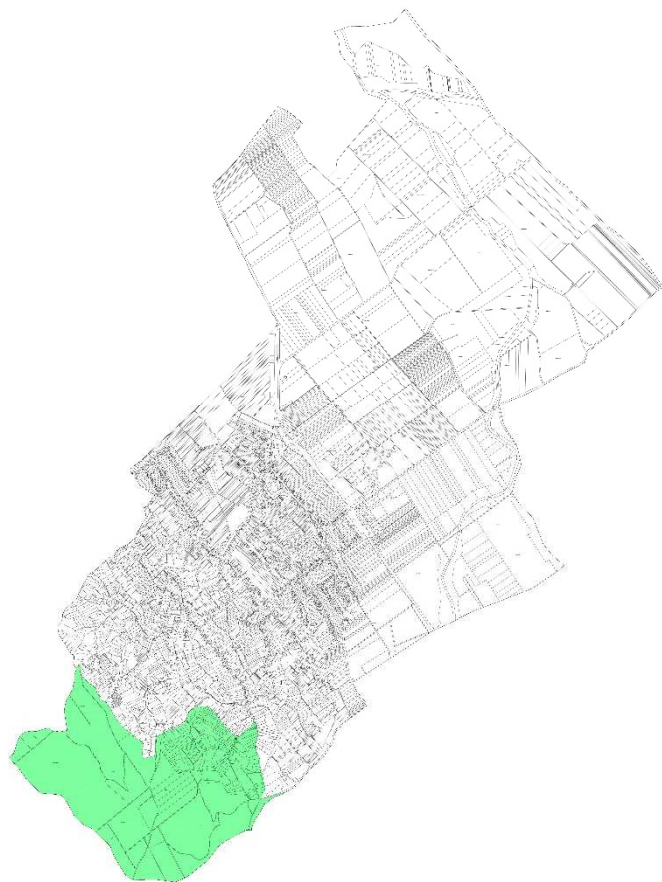
A temetőben idős, egészséges hárs, vadgesztenye és juharfák, a vasútállomás mellett két nagyméretű, idős hársfa található. Megőrzésük javasolt.

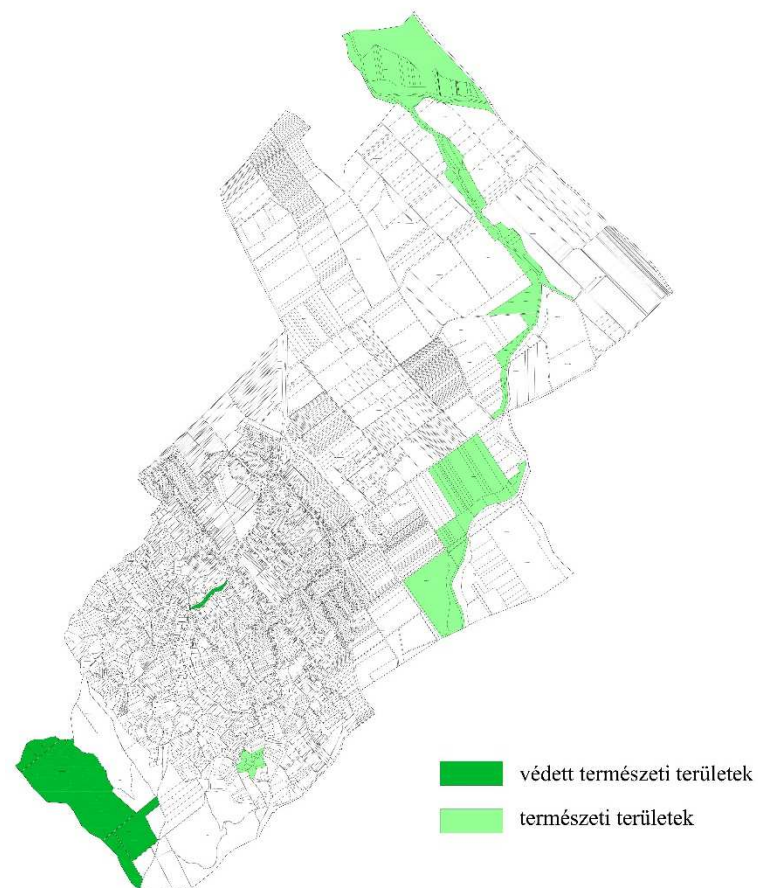
Egyedi tájértékek Nyúl községben

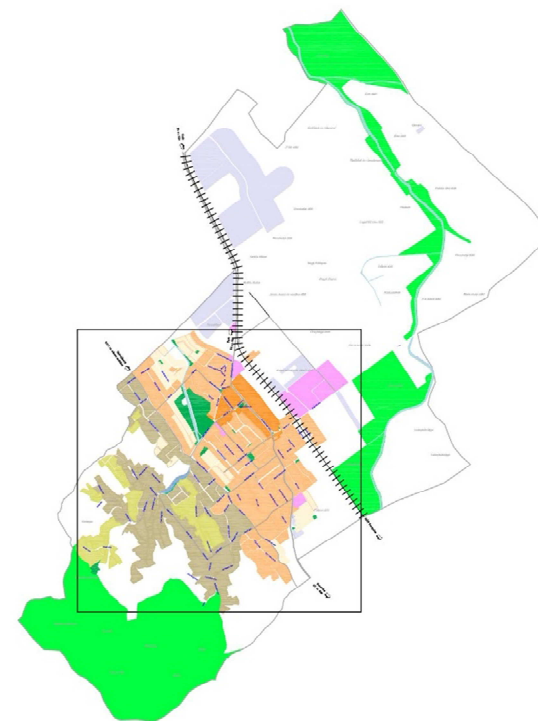
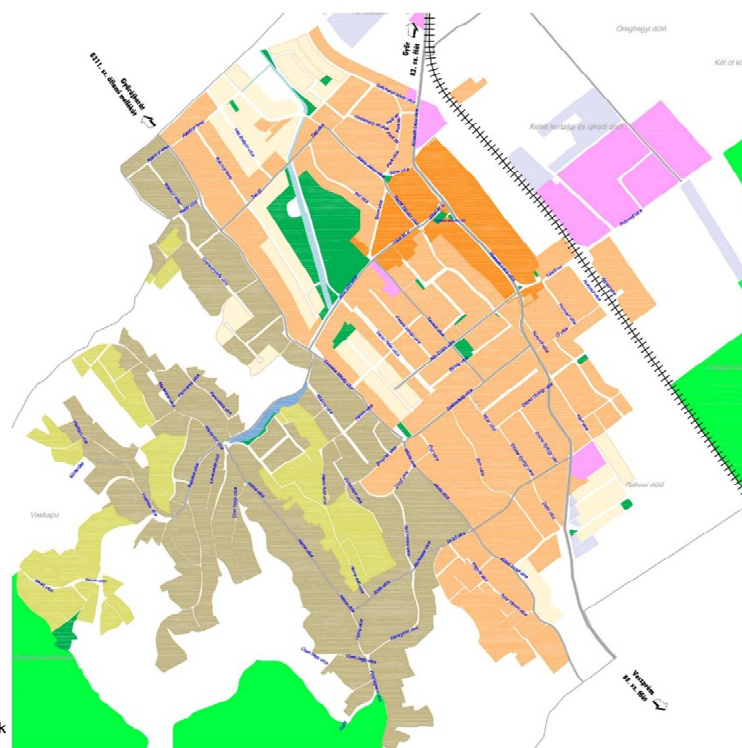
Natura2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek
Nyúl községben

Országos jelentőségű védett természeti területek
és természeti területek Nyúl községben

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

TELEPÜLÉSKÖZPONT

Nyúl község településközpontjának területe az eredeti településmag egy része, mely a 82-es főút melletti területzóna a Szent István tér környékétől a Vasút sor - Kossuth Lajos utcai kereszteződésig.

Az utcaképben meghatározó szerepet tölt be a római katolikus templom. A településközpontban találhatjuk a községházát, a faluházát, melyben az orvosi rendelő és a közösségi terem működik, az óvodát, a bölcsődét, a postát, a bankfiókot, a gyógyszertárat és az iskolát.

Egy kisebb teresedést képez a Kossuth Lajos utca és a Vasútsor találkozási pontja, ahol kisebb üzletek, abc és vendéglő működik, valamint itt található a faluképben lépten-nyomon felbukkanó 16 db kereszt közül kettő.

NYÚL TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

A területen néhány régi ház még idézi még a régmúlt hangulatát. A településfejlődés későbbi szakaszában a korábbi egyablakos, tornácos parasztházak helyén a Kádár korszakban épített zömében sátortetős „kockaház” mellett, az utcával párhuzamos és utcára merőleges tetőgerincű, néhol tetőtérbeépítéses házak is épültek. Egységes településkarakter nem jelenik meg a központban, az egységes előkertek, kerítések, a rendezett közterület és utcafásítás mégis sajátos hangulatot kölcsönöz a központnak. Az intézmények kivételével a településközpontban a beépítési mód jellemzően oldalhatáros, a valamikori hosszú telkek utólagos utca megnyitásokkal több helyen lerövidültek, az így kialakult részekben az eredeti telepítési mód szerint családi házas beépítés jött létre.

NYÚLFALU

A mai településközpont köré szerveződött, a Táncsics Mihály utcától és az Iskola utcától keletre fekvő településrész. Az utcák zöme a 20. század második felében alakult ki.

A Dózsa telep, akkor Szent Imre telep néven az 1930-as években alakult ki. Tudatos szabályos telekosztással alakított zömében 18*50 m körüli telkeken oldalhatás beépítésű családi házak állnak 2,0 m körüli előkerttel.

A Hunyadi telep 45 háza az 1945-ös földosztás után az egykori 11 holdas Markovszky-kertből jött létre. A Dózsa telephez hasonló szabályos egyenes utcavezetésű utcákban, oldalhatáros beépítésű családi házak épültek 4 m körüli előkerttel. 1945-ben az egykori Pap-tag kiosztásával a Hunyadi teleppel egyidőben alakult ki a Rákóczi telep 123 háza.

Az 1960-1980 közti időszakban, az ún. „málna korszakban” 600 új ház épült Nyúlon! Ekkor alakították ki a Tavasz utca, Fekete István utca, Veres Péter utca környékét. Az utcákban a 70-es 80-as évekre jellemző tetőtérbeépítéses családi házakat építettek, oldalhatáron álló beépítési móddal.

A belső lakóutcák képe egységesebb, ugyanakkor itt is több helyen megszakítja az egy sablon szerint épült házak sorát pár eltérően megformált épület. Több helyen találkozhatunk a településrészben a népi építészet emlékeivel, melyek egy része szépen karbantartott, illetve felújított, egy része erősen elhanyagolt, felújításra szorul.

NYÚLHEGY

A Táncsics Mihály utcától, Iskola utcától nyugatra, a domb felé eső településrész. Számos turistacsalogató népi építészeti elem fellelhető. Sajátos hangulatot ad a településrésznek a gyakran löszmélyutakból, kisebb vízmosásokból kialakult girbe-gurba, szűkös utcahálózat.

A családiházak e településrészen is zömében oldalhatáronálló beépítéssel épültek. Szinte minden hegyi utcában, ahol a terepadottság kedvező találhatók löszfalba vájt pincék.

Számos nádfedelel parasztház fennmaradt. Helyi építési sajátosság, hogy az épületeknek külső falából kidudorodó kemencéjük van, melyet hátul kis tetőkinyúlás véd. Azért építették így, hogy a kemence kisebb helyet foglaljon el a konyhából.

ÚJ BEÉPÍTÉSŰ TERÜLETEK

Az új beépítésű területek a Széchenyi István utca, Deák Ferenc utca, Kert utca nyugati oldala.

Az új beépítésű településrészekben a mai modern, tördelt tetőformájú épületek mellett az egyszerűbb oromfalas megoldású épületek is jelen vannak. Oldalhatáron álló beépítéssel épített házak változatos homlokzati színnel, tagoltsággal és tetőformával készültek.

Az új beépítésű területeken rendezett kertek, kerítések a jellemzők.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

A beépítésre nem szánt területek körébe tartoznak mindazon területek, amelyeken a jövőben nem lenne kívánatos nagyobb épületállomány megjelenése. Ilyenek a jó minőségű szántóterületek, erdőterületek, rétek, gyepek, legelők területei, vízpartok, vizek környezete és az országos ökológiai hálózat területei.

A védett beépítésre nem szánt területek egy része a Nyúlhegyen található, melyek zömében a szűk löszmélyutak melletti területeken fekszenek. A löszmélyutak falában hangulatos pincék sorakoznak. A meredek löszfalak jellegzetes fészkelőhelyei a színpompás gyurgyalagoknak.

A község féltett növényzsépsége a leánykökörcsin, a domboldalakon pedig helyenként védett kosborok és más növény ritkaságok díszlenek. E területeken a beépítés nem kívánatos.

A nem védett beépítésre nem szánt területek zömében mezőgazdasági művelés alatt állnak. A kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, történelméhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában, erősítésében. Nem lehet tehát cél teljesen kizárni ezekről a területekről egy-egy laza, szellős beépítésű gazdasági terület, majort. Fontos azonban, hogy a tájképben továbbra se ezek domináljanak.

GAZDASÁGI TERÜLETEK

A meglévő gazdasági területek a régi TSZ telepen, illetve Győrből megközelítve a település elején alakultak ki.

A régi TSZ telepen inkább ipari jellegű, termelő, a főút mellett inkább szolgáltató funkciójú gazdasági tevékenységet folytatnak.

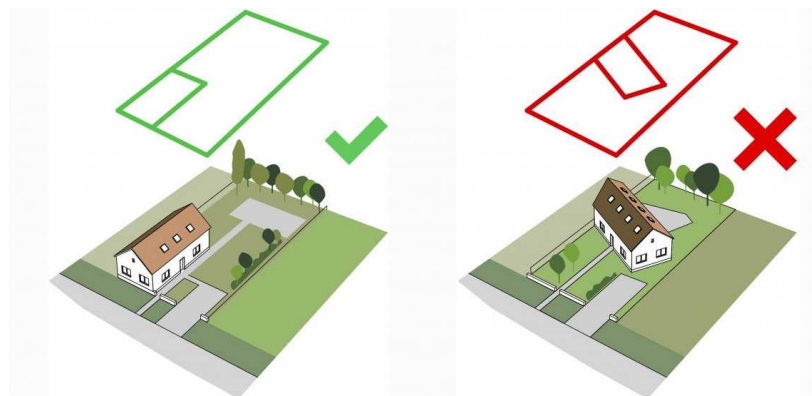
A főút melletti szolgáltató zónában az előkertek tárolásra való használata a településképi szempontjából nem előnyös, javasolt zöld növényzettel való takarás.

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

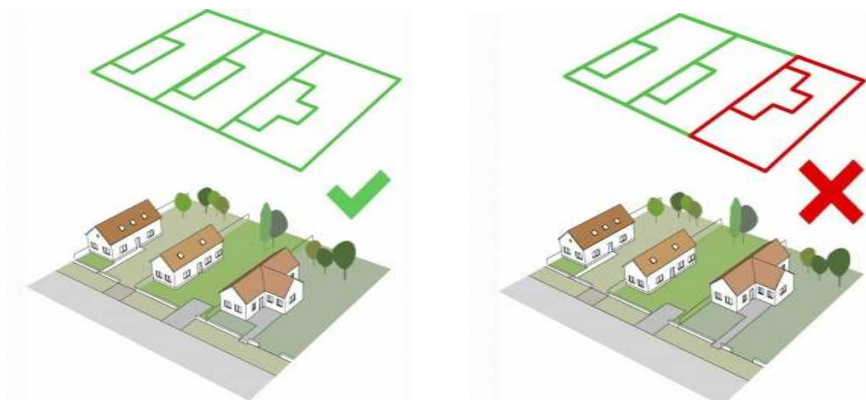
Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértenek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

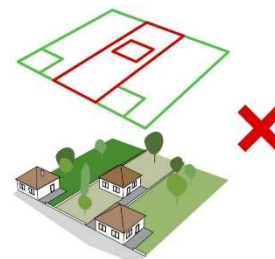
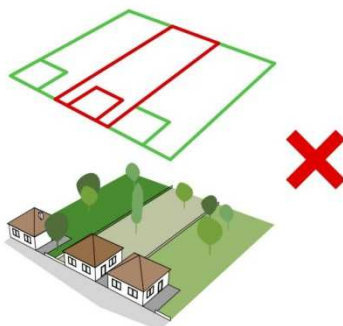
TELEPÍTÉS

A településen a családi házak telepítése oldalhatáron álló, a telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges rendszerű. A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családiház építése nem javasolt. A családi házak a telek oldalhatárán állnak, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

A településen néhány utcaszakasznál (leginkább a nyúlhegyi településrészén) a családiházak telepítése előkert nélküli, oldalhatáron álló. Új családi ház építése esetén a telepítést a telek oldalhatárára, előkert nélkül javasolt kialakítani.

MAGASSÁG

Nyúlon a családi házak magassága közel azonos. Jellemzően a 80-as, 90-es években építettek többszintes családiházakat.

A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. Az illeszkedés a kialakult környezethez rendkívül fontos. A túl magas házak nem illeszkednek Nyúl kialakult utcaképeibe.

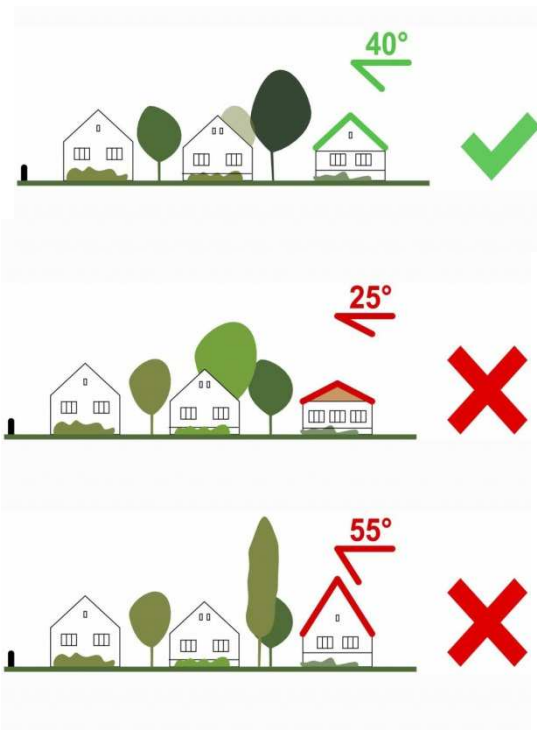

Az új épületek tetőformájának, magasságának megválasztásakor fokozott figyelemmel kell lenni a látványvédelemre. Ha építési telkünk a dombos településrészen van, az építménymagasság megválasztásánál figyelembe kell venni a Pannonhalmi látkép védelmét. Ha nem sík telken építkezünk, az épületet lehetőség szerint az építési helyen belül úgy helyezzük el, hogy a domb sziluettjébe ne nyúljon be az épület!

TETŐHAJLÁSSZÖG

Nyúlon a családiházak tetőhajlásszöge közel azonos.

A meglévő épületek közé épülő új házak tetőhajlásszögének megválasztásánál az illeszkedés szabályait javasolt figyelembe venni, az új épületeknek hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetüknek. A túl magas illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek nyúli utcaképekbe.

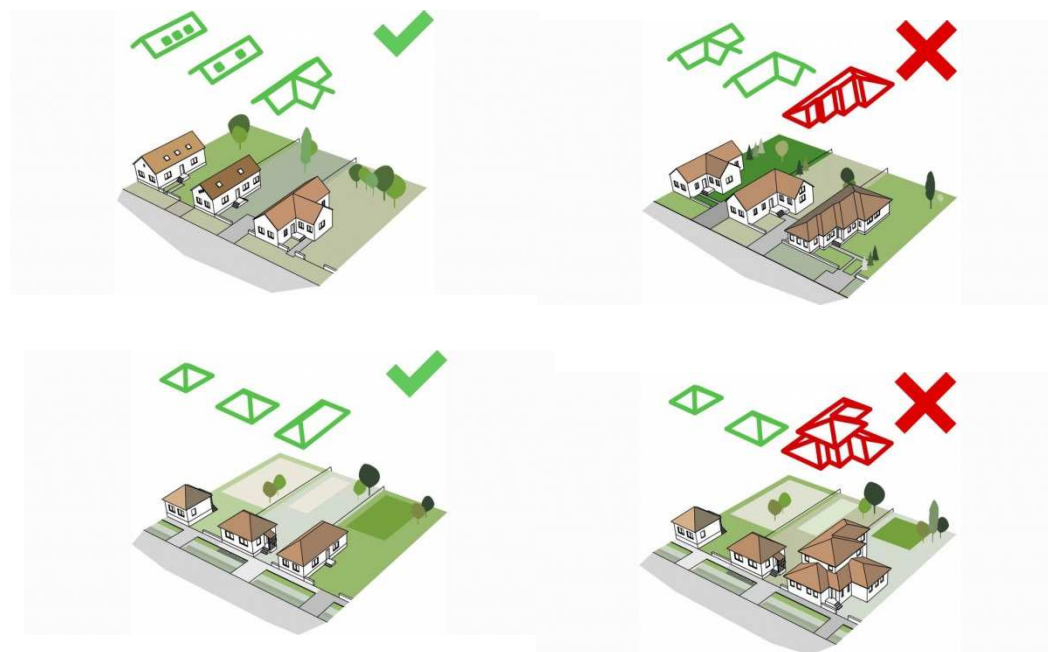

TETŐFORMA

Nyúlon a családiházak tetőformája jellemzően egyszerű. Új házak építésénél a szomszédok figyelembevételével kell illeszkedni.

Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házakból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

Amennyiben az építési telek körül sátoztetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló tömegű és tetőformájú.

ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Nyúl épületeinek színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag- és színhasználat.

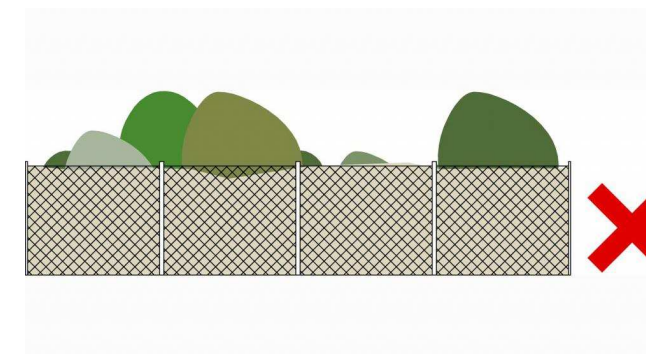
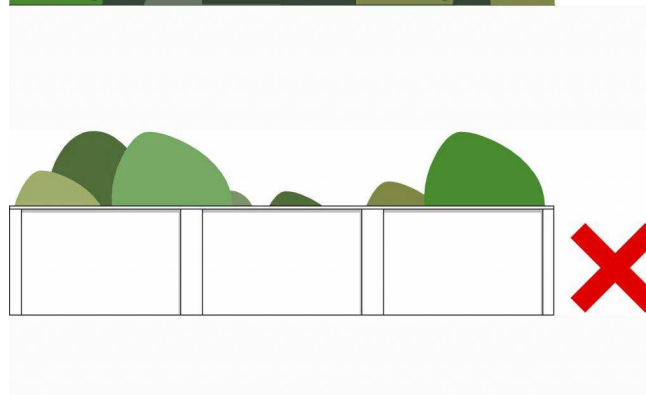
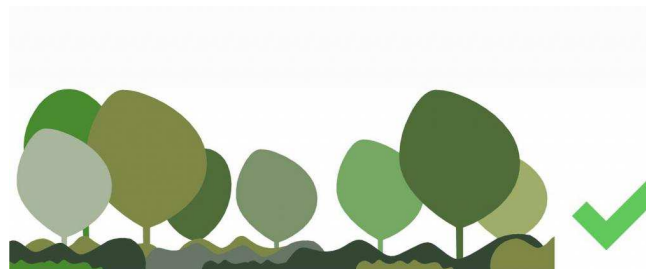
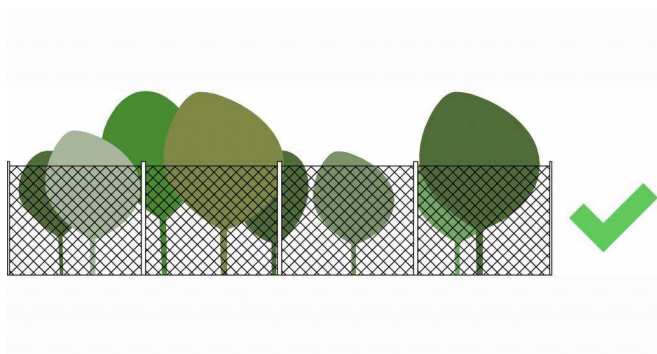
Nyúlon a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat.

Kerülni kell a tájidegen építőanyagok használatát, az egymással össze nem illő építő anyagok ne kerülnek egymás mellé. A mélyutakon támfal építéskor is, vagy egy löszpince elé épített pincehomlokzat építéskor is, a környezetében kialakult anyaghasználatához való illeszkedés fontos az utcakép szempontjából.

KERÍTÉS

Nyúlon az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások nem javasoltak.

Nyúlon a kerítés kialakításoknál változatos anyaghasználattal találkozhatunk. A szárazon rakott terméskő tartóoszloptól kezdve a tégláig, a betonblokkos kerítéslábazat és kerítésoszlopok is jelen vannak.

A fa és a fém mezők mellett egyre gyakoribbá vált főleg az újabb településrészekben, vagy új kerítés építéseinél a kovácsoltvas mezők és kapuk használata.

Jó példái vannak annak, hogy a hagyományos mellett megférnek a modern anyagok, kialakítások is.

A leginkább a hegyi településrészen, de néhol a falusi részen is a kerítéseken megjelenő minták is gyakran utalnak arra, hogy Nyúl borvidéki település. Gyakran visszatérő elem a szőlőfürt, szőlőlevél, mely fába faragott mintázatként, vagy kovácsoltvas díszként is több helyen feltűnik.

Nagyszerű példát mutat a jobb felső kép, ahol a természetes kő lábazat mellett fa és kovácsoltvas anyaghasználat jelenik meg. A kő és faburkolat árnyalatai jól harmonizálnak a növényzet évszakonként változó színeivel. Emellett bár kiváló takarást biztosít, ezzel a megoldással elkerülhető a falszerű megjelenés.

A tömör kerítés kialakítás kerülendő, ha mégis e mellett dönt az építető, a természetes anyaghasználat elengedhetetlen.

A 82-es főút mellett azokon a gazdasági területeken, ahol a tevékenységből adódóan nem rendezett hatású udvar jelenik meg javasolt a növényzettel takart áttört kerítés, de elfogadható a tömör, zárt kerítés is. Utóbbi esetben a tömör kerítés reklámfelületként való használata nem megengedett, cégér elhelyezése csak esztétikus, visszafogott településképbbe illeszkedő módon javasolt.

TORNÁCOK, ELŐTETŐK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető, jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. A tornác kialakítása, elhelyezésére is számos, részleteiben eltérő megoldás lehetséges.

A tornác az a folyosószerű, fedett, félig nyitott tér, mely átmenetet képez a kert és a ház között. Nyáron kiválóan árnyékol, télen viszont megfelelő tájolás mellett nem állja útját az alacsonyan sütő napsugaraknak. Véd az esőtől, hótól, forróságtól.

A régi nyúli házak favázás vagy oszlopos tornácai szép követendő példák.

A mai épületek esetén a tornác gyakran lerövidül, a bejárat az utcával szembe kerül. Megszélesített, vagy terasz fedésként használt átíratként az épület legkellemesebb helyét alkothatják.

(Nyúlon az ilyen típusú tornác terjedt el)

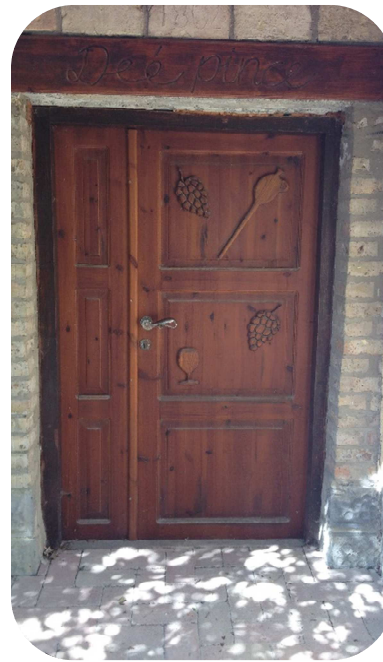
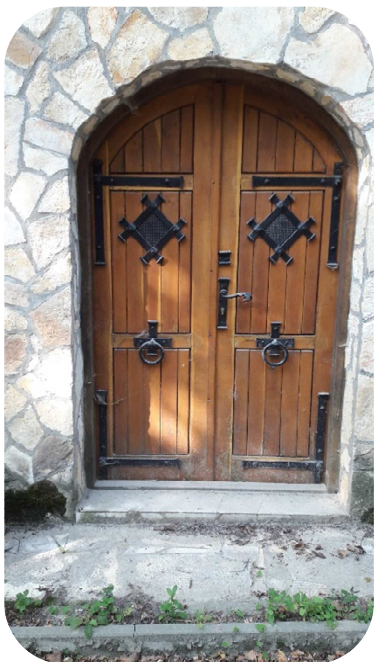

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épület tömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy milyen módon tesszük ezt.

A népi építészet házain, régi középületeken fából készült, osztott ablakokat, ajtókat használtak. Nyúlon leginkább elterjedt a barna, fehér és fekete színek alkalmazása volt. A jellegzetes formájú oromzati padlásablak használata a mai épületeknek is esztétikus megjelenést biztosít. Jellemzően az épületek ablakai inkább álló arányúak.

Gyakori a zsalugáteres árnyékolás, mely a mai épületeknek is kedvező megjelenést ad.

HOMLOKZATKÉPZÉS

A régiek még tudták, hogy az utcai homlokzat az épület arca, ezért nagyon fontos, hogy mi az az arc, amit megjelenít. Kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására. Kerülendő az utca felé a garázkapuvval fordulni, javasolt inkább a garázsokba oldalról, a telken belül behajtani. Ha ezt a telek szélessége nem engedi meg, akkor a tömegalakítást érdemes úgy kivitelezni, hogy ne a garázkapu kapja a fő hangsúlyt a homlokzaton, ezen túl természetes, (pl. fa) anyaghasználattal, minimális boltív alkalmazásával enyhíthetünk az erőteljes ipari megjelenésen.

RÉSZLETEK

Nyúlon több helyütt fellelhető a homlokzatok, pincék, kerítések díszítéseként a szőlőtermesztésre, pincekultúrára való utalás díszítőelemként. Több helyen fellelhető a népi építészetre jellemző díszített oromzat.

A múlt század elejét idéző felújított, gyakran már nem működő kutak megteremtik a községben az időbeni folytonosság érzetét, és gyöngyszemekként díszítik a település utcáit. A házsámtáblák, utcanév táblák természetes anyaghasználatát kedvező képet mutat.

6. MAI PÉLDÁK

Új ház építéskor, átalakításkor az épület tömegalakítása településképi szempontból is kiemelkedő szereppel bír. A túldimenzionált házak építése mindenképp kerülendő. A tömeg alakítása egyrészt függ a környező épületek tömegétől, méreteitől. A túl nagy tömegű, terjedős épület elnyomja a környező, kisebb épületeket, jelentősen rontva az utcakép összhatását. Javasolt a nem túl széles épületek kialakítása, a nagy tömeg hagyományos arányúvá alakítása, vagy legalább az utcai homlokzat tömegének szűkebbre szabása. Az egyszerű, falusias környezetbe illeszkedő tömegformálás nemcsak településképi szempontból előnyös, hanem épületenergetikailag is, illetve a kertkapcsolat megteremtése, a ház és a kert együttélése is könnyen megteremthető.

Anyaghasználat szempontjából mindenképpen a természetes anyagok - kő-, faburkolat, vakolt falfelületek -, és visszafogott színezés részesítendőek előnyben.

A téglá burkolat használata nagy felületen a homlokzat megfelelő tagolásával izgalmas megoldás tud lenni.

E sarkok telken álló modern családi ház utcai homlokzatának vakolt felületét bontja meg az oromfalon felfutó kőburkolat. A nyílászárók be- és kiugratása mozgalmassá teszi a homlokzatot. Az épület jó példája azoknak az építészeti eszközöknek, melyekkel a homlokzat arányai, a tömeg nagyság befolyásolható.

Anyaghasználat szempontjából mindenképpen a természetes anyagok - kő-, faburkolat, vakolt falfelületek-, és visszafogott színezés részesítendőek előnyben.

E háznál a terepbeillesztés jó példáját látjuk. A természetes földszínek alkalmazásával, a lapostetős épület harmonikusan illeszkedik a környezetébe.

Ha az épület utcai homlokzatán nyitott garázskapu nagyon hangsúlyosan jelenne meg, és az udvar szélessége lehetővé teszi a ráfordulást, érdemes a garázskaput az oldalsó homlokzatra helyezni.

Szép példa erre ez a ház, ahol az utcai homlokzaton nyitott zsalugáteres ablakok illeszkednek a környezetben kialakult utcaképhez. A garázskapu oldalra való áthelyezésével funkcionálisan ugyanúgy működik a ház.

Mai jó példák
a településen kívülről

Mai jó példák
a településen kívülről

7. UTCÁK, TEREK

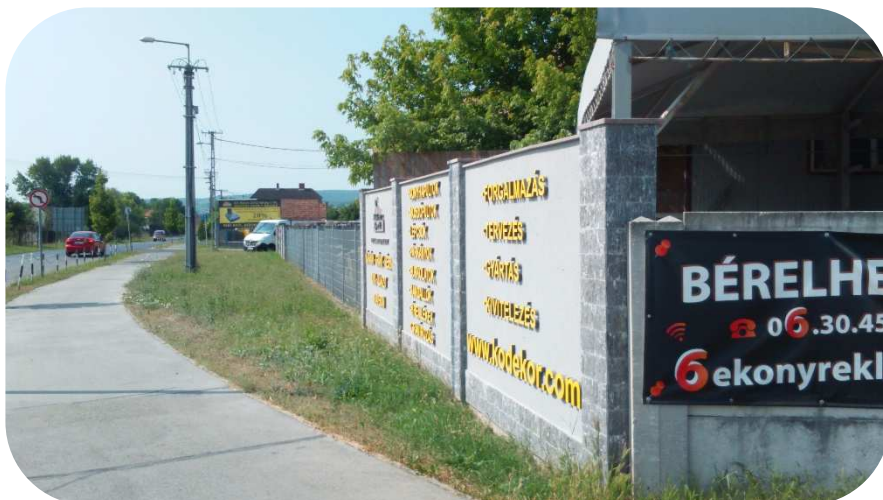

A parkok a közösségi élet színhelyei, ezért megjelenésükre fokozott hangsúlyt kell fordítani. A közterületen elhelyezett utcabútorok stílusának illeszkedniük kell a közterület arculatához.

A kialakult helyzethez való alkalmazkodással egységes látványt teremthetünk. De mit tehetünk mi magunk a szép utcaképetért? Mit vegyünk figyelembe, amikor lakóépületet tervezünk?

Környezetünkhöz alkalmazkodni nem csak épületeinkkel tudunk, hanem az előkertjeinkben, utak mentén alkalmazott fajokkal is. Egy-egy díszesebb előkertkert, egy nyírott sövény vagy a felsővezeték el nem érő fák kellemes, rendezett látványt nyújtanak. A portánk előtti terület ápolásával, dísznövények vagy jellemző gyümölcsfák telepítésével, díszes kiültetésekkel harmonikus utcaképet teremthetünk.

8. HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

Az utcaképhez a hirdetőtáblák, reklámfelületek, cégérek is ugyanúgy hozzátartoznak, mint az épületek vagy a növényzet. De hogyan hirdessük portékánkat, szolgáltatásunkat úgy, hogy az ne legyen meghökkentő? Hiszen elsősorban a figyelemfelkeltés a célunk, és nem a járókelők rosszallásának kiváltása. A hirdetés lényege a tájékoztatás, amelyet utcaképbe illően is megtehetünk. Ha lehetőségünk van egy szebb utcakép, településkép megteremtésére, miért ne élénk a lehetőséggel?

Cégér, cégtábla elhelyezésekor elengedhetetlen, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához.

IMPRESSZUM

Készítette:

NYÚL KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

www.nyul.hu
hivatal@nyul.hu
9082 Nyúl, Kossuth Lajos utca 46.
Tel: 96/540-250, Fax: 96/540-253
Polgármester: Schmiedt Henrik
polgarmester@nyul.hu
Főépítész: Kuntner Ferenc
foepitesz@nyul.hu

Talent-Plan Kft.

9023 Győr, Richter János u. 11.
Németh Gyula, Németh Eszter, Halász Ferenc

Szerkesztette:

Németh Eszter

Szöveg:

Németh Eszter, Szűcs Mihály

Fotó:

Halász Ferenc, Németh Eszter, Nyúl Község Önkormányzata, Szűcs Mihály

Építészeti útmutató ábrái:

Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.

Nyúl, 2017.